

Nazwa kwalifikacji: **Eksploatacja urządzeń i systemów energetyki odnawialnej**
Oznaczenie kwalifikacji: **BD.18**
Numer zadania: **01**

Wypełnia zdający

Numer PESEL zdającego*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę z numerem
PESEL i z kodem ośrodka

Czas trwania egzaminu: **120 minut**

BD.18-01-19.06

EGZAMIN POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE

Rok 2019

CZEŚĆ PRAKTYCZNA

**PODSTAWA PROGRAMOWA
2017**

Instrukcja dla zdającego

1. Na pierwszej stronie arkusza egzaminacyjnego wpisz w oznaczonym miejscu swój numer PESEL i naklej naklejkę z numerem PESEL i z kodem ośrodka.
2. Na KARCIE OCENY w oznaczonym miejscu przyklej naklejkę z numerem PESEL oraz wpisz:
  - swój numer PESEL*,
  - oznaczenie kwalifikacji,
  - numer zadania,
  - numer stanowiska.
3. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron i nie zawiera błędów. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś przez podniesienie ręki przewodniczącemu zespołu nadzorującego.
4. Zapoznaj się z treścią zadania oraz stanowiskiem egzaminacyjnym. Masz na to 10 minut. Czas ten nie jest wliczany do czasu trwania egzaminu.
5. Czas rozpoczęcia i zakończenia pracy zapisze w widocznym miejscu przewodniczący zespołu nadzorującego.
6. Wykonaj samodzielnie zadanie egzaminacyjne. Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa i organizacji pracy.
7. Po zakończeniu wykonania zadania pozostaw arkusz egzaminacyjny z rezultatami oraz KARTĘ OCENY na swoim stanowisku lub w miejscu wskazanym przez przewodniczącego zespołu nadzorującego.
8. Po uzyskaniu zgody zespołu nadzorującego możesz opuścić salę/miejsce przeprowadzania egzaminu.

Powodzenia!

* w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość

Zadanie egzaminacyjne

Instalacja fotowoltaiczna on-grid

W budynku został ukończony montaż instalacji fotowoltaicznej. Należy wykonać testy instalacji oraz sporządzić i dostarczyć inwestorowi dokumentację, która powinna, między innymi, zawierać kartę katalogową modułów fotowoltaicznych. Prawidłowo sporządzona dokumentacja jest dla inwestora potwierdzeniem, że instalacja działa poprawnie, a dla instalatora, w przypadku pojawienia się problemów, dowodem na prawidłowe działanie instalacji w momencie jej odbioru.

Zainstalowana u użytkownika instalacja fotowoltaiczna składa się z 12 szeregowo połączonych modułów PV typu **SV60P.4-260 o mocy maksymalnej 260 Wp** każdy. Należy przeprowadzić testy instalacji, przekazać inwestorowi dokumentację instalacji oraz przedstawić typowe wady i niesprawności modułów fotowoltaicznych.

Określ czynności składające się na testy instalacji fotowoltaicznej, wpisując TAK lub NIE przy wyszczególnionych czynnościach w Tabeli A.

Na podstawie danych katalogowych modułów serii SV60P zawartych w Tabeli 1. określ w Tabeli B. wybrane parametry zainstalowanych modułów PV. Zainstalowane moduły cechują się dodatnią tolerancją mocy.

Podczas testów instalacji fotowoltaicznej okazało się, że szeregowe połączenie modułów w łańcuch do falownika wykonano przewodami o zbyt małym przekroju, co skutkowało zbyt wysokimi stratami mocy. Na podstawie szkicu połączenia modułów przedstawionego na Rysunku 1. oraz danych katalogowych modułu zawartych w Tabeli B. określ parametry instalacji fotowoltaicznej, które zapisz w Tabeli C. Korzystając ze wzorów zamieszczonych w Tabeli 2. dobierz właściwy przekrój przewodu, uwzględniając, że przewody fotowoltaiczne produkowane są o przekrojach: **1; 2,5; 4; 6; 10 mm²**. Obliczony, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku oraz dobrany z typoszeregu przekrój przewodu PV zapisz w Tabeli C.

Na podstawie danych zawartych w tabeli C. oraz wzorów zamieszczonych w Tabeli 2. wyznacz straty mocy na przewodach, które w instalacji PV po stronie DC nie powinny przekraczać 1 %. Wyniki obliczeń zapisz w Tabeli D. Ponadto zapisz we wniosku, czy wyznaczona strata mocy na przewodach jest większa, mniejsza, czy równa 1 %.

Wadom lub niesprawnościom modułów PV przyporządkowano w Tabeli 3. oznaczenia A, B, C, D, E, które wpisz do Tabeli E., przyporządkowując je do odpowiednich rysunków.

Instalacja grzewcza zasilana pompą ciepła

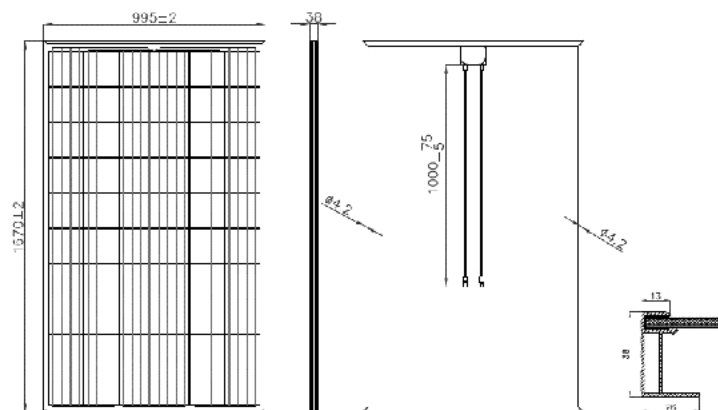
Zakład zajmujący się instalacją i obsługą instalacji grzewczych zasilanych urządzeniami OZE otrzymał zgłoszenia niesprawności od użytkowników sprężarkowych pomp ciepła. Użytkownicy zgłosili cztery różne usterki. Należy ustalić możliwe przyczyny tych usterek.

Wypełnij Tabelę F przyporządkowując symbol grupy przyczyn występujących nieprawidłowości i alarmów pomp ciepła zapisanych w Tabeli 4.

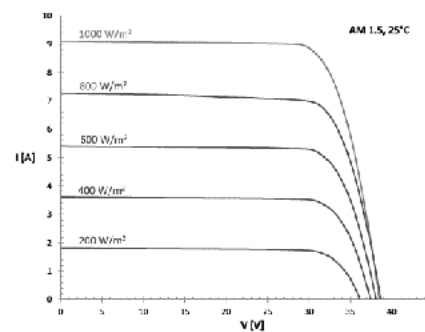
Tabela 1. Dane techniczne modułów fotowoltaicznych serii SV60P

Specyfikacja techniczna SV60P			
Typ modułu		SV60P.4-260	SV60P.4-265
Moc maksymalna (-0;+5W)	P_{max} [W]	260	265
Napięcie obwodu otwartego	U_{oc} [V]	37,7	38,2
Napięcie mocy maksymalnej	U_{mpp} [V]	31,0	31,0
Prąd zwarcia	I_{sc} [A]	8,90	8,95
Natężenie prądu mocy maksymalnej	I_{mpp} [A]	8,45	8,57
Współczynnik wypełnienia	[%]	77,2	77,5
Sprawność	[%]	16,0	16,3
Masa całkowita	[kg]	18,0	18,0
Ilość diod bypass		3	3
Specyfikacja szkła	3,2 mm; pryzmatyczne, hartowane AR-antyrefleks w strukturze szkła		

Wpływ natężenia promieniowania	G [W/m ²]	1000	800	600	400	200
P_{max}	[%]	0	-19,6	-40,8	-62,4	-82,7
I_{sc}	[%]	0	-19,9	-39,9	-59,9	-83,0
U_{oc}	[%]	0	-0,9	-2,2	-4,0	-7,6

Wymiary modułu

Charakterystyka prądowo-napięciowa

Tabela 2. Wzory do obliczeń

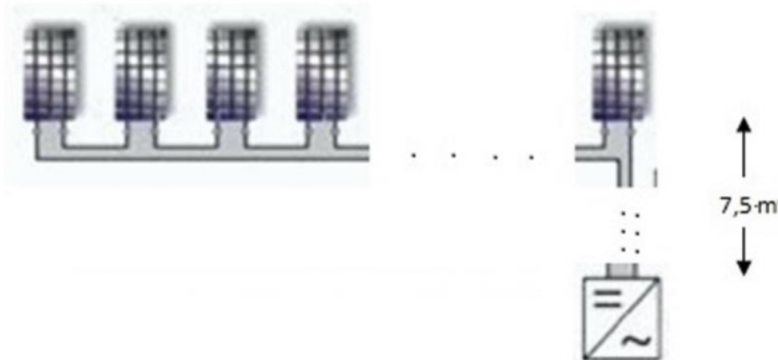
l.p.	wzór
1.	<p>Wymagany przekrój przewodu A:</p> $A = \frac{P \cdot l}{0,01 \cdot k \cdot U^2} ; \text{ [mm}^2\text{]}$ <p>gdzie: l – suma długości przewodów w instalacji PV [m]; k – przewodność właściwa dla miedzi [m/Ω·mm²]; P - moc łańcucha modułów PV [W]; U - napięcie łańcucha modułów PV [V];</p>
2.	<p>Straty mocy na przewodach PV:</p> $\text{Strata mocy \%} = \frac{P \cdot l}{A \cdot k \cdot U^2} 100\% ; \text{ [%]}$ <p>gdzie: l – suma długości przewodów w instalacji PV [m]; k – przewodność właściwa dla miedzi [m/Ω·mm²]; P - moc łańcucha modułów PV [W]; U - napięcie łańcucha modułów PV [V]; A –przekrój zastosowanego przewodu [mm²];</p>

Tabela 3. Typowe wady i niesprawności modułów PV

Wada lub niesprawność modułów fotowoltaicznych	Oznaczenie
Delaminacja folii EVA	A
Przebarwienia folii EVA	B
Hot – spoty (gorące punkty)	C
Uderzenia kamieniem i gradu	D
Mikropęknięcia ogniów (microcracks) tzw. ślimacze ścieżki	E

Tabela 4. Przyczyny nieprawidłowej pracy pompy ciepła

Przyczyny	Oznaczenie
<ul style="list-style-type: none"> - uszkodzona sprężarka, - przenoszenie drgań rurociągów, - nieprawidłowe ustawienie pompy ciepła, - drgania tulei ochronnych na presostatach; 	A
<ul style="list-style-type: none"> - powietrze w instalacji grzewczej, - zamknięty główny kurek instalacji grzewczej, - zatkany filtr zanieczyszczeń w instalacji grzewczej, - zatkany skraplacz po stronie czynnika chłodniczego; 	B
<ul style="list-style-type: none"> - błąd czujnika pogodowego, - nieprawidłowo ustawiony w sterowniku tryb pracy, - nieprawidłowo ustawiona histereza zał./wył. pompy ciepła, - ustawienia sterownika nie są dostosowane do potrzeb użytkownika; 	C
<ul style="list-style-type: none"> - niedobór czynnika chłodniczego, - presostat otwiera się zbyt wcześnie, - przerwany lub niepodłączony kabel do presostatu, - zatkany parownik po stronie czynnika chłodniczego; 	D

Liczba modułów w łańcuchu: $n = 12$

Długość przewodów modułu: $l_m = 2 \text{ m}$

Przewód miedziany; przewodność właściwa miedzi; $k: 54 \text{ m}/\Omega \text{ mm}^2$

$U_{\text{łańcucha}} = U_1 + U_2 + \dots + U_n$

$P_{\text{łańcucha}} = P_1 + P_2 + \dots + P_n$

Rysunek 1. Szkic połączenia modułów PV z długościami przewodów

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 180 minut.

Ocenie podlegać będzie 6 rezultatów:

- czynności składające się na testy instalacji fotowoltaicznej ,
- parametry modułu fotowoltaicznego,
- dobór przewodu fotowoltaicznego,
- straty mocy na przewodach instalacji fotowoltaicznej,
- wady i niesprawności modułów PV,
- przyczyny usterek pompy ciepła.

Tabela A. Czynności składające się na testy instalacji fotowoltaicznej

I.p.	Czynność wykonywana podczas testów instalacji fotowoltaicznej	TAK lub NIE*
1.	Pomiar ciśnienia w instalacji	
2.	Test wyłączników i zabezpieczeń	
3.	Poprawność trybu pracy falownika	
4.	Pomiar prądu zwarcia łańcuchów modułów	
5.	Regulacja i pomiar wielkości strumienia przepływu	
6.	Sprawdzenie mocowania kolektorów i połączeń rur	
7.	Przegląd stanu uziemienia i połączeń wyrównawczych	
8.	Pomiar napięcia obwodu otwartego łańcuchów modułów	
9.	Pomiar prądów na poszczególnych łańcuchach przy normalnej pracy falownika	
10.	Przegląd stanu przewodów po stronie AC i DC i pomiar biegunowości przewodów po stronie DC oraz pomiar rezystancji izolacji	

* wpisz TAK jeżeli podczas testów instalacji PV daną czynność należy wykonać lub NIE jeżeli nie należy

Tabela B. Parametry modułu fotowoltaicznego

I.p.	Parametr	Wartość	Jednostka
1.	Moc max P_{max}		
2.	Napięcie obwodu otwartego U_{oc}		
3.	Napięcie w punkcie mocy maksymalnej U_{mpp}		
4.	Prąd zwarcia I_{sc}		
5.	Natężenie prądu w punkcie mocy maksymalnej I_{mpp}		
6.	Tolerancja mocy		

Tabela C. Dobór przewodu fotowoltaicznego

I.p.	Parametr instalacji fotowoltaicznej	Wartość	Jednostka
1.	Liczba modułów n	12	szt.
2.	Napięcie modułu U_{mpp}		
3.	Moc modułu P_{max}		
4.	Długość przewodów modułu l_m	2	m
5.	Łączna długość przewodów modułów $l_1 = n \cdot l_m$		
6.	Długość przewodów powrotnych $l_2 = l_1 + 7,5 \cdot 2$		
7.	Suma długości przewodów $l = l_1 + l_2$		
8.	Moc łańcucha 12 modułów P		
9.	Napięcie łańcucha 12 modułów $U = n \cdot U_{mpp}$		
10.	Przewodność właściwa dla miedzi k	54	m/Ω mm ²
11.	Obliczony przekrój przewodu fotowoltaicznego *		
12.	Dobry przekrój przewodu fotowoltaicznego		

* obliczony przekrój przewodu fotowoltaicznego zapisz z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku

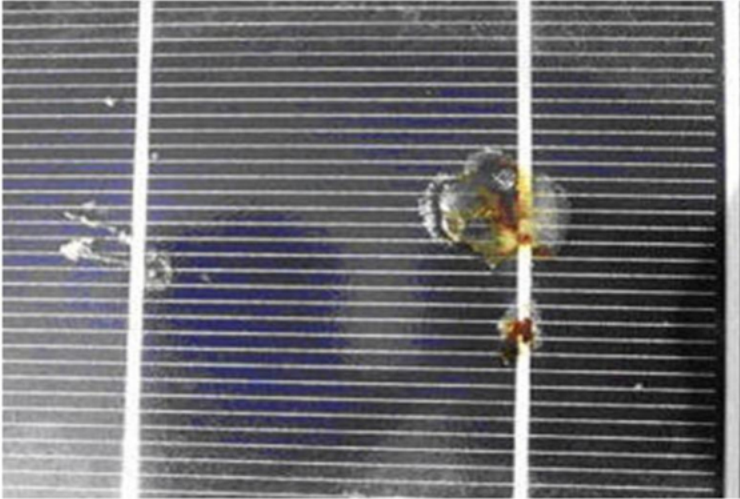

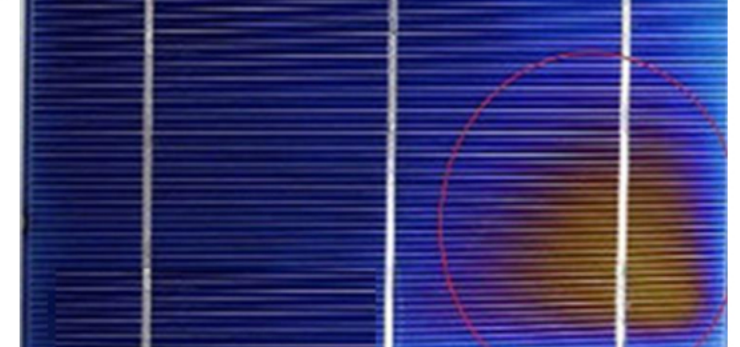
Tabela D. Straty mocy na przewodach instalacji fotowoltaicznej

Strata mocy* = ...%

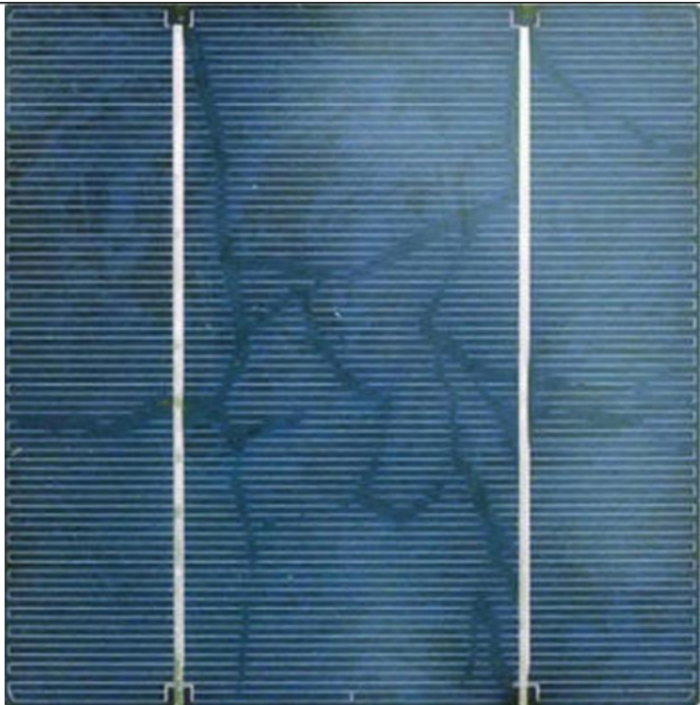
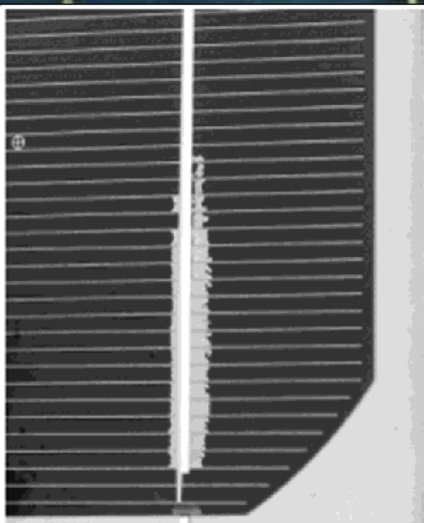
Wniosek: Strata mocy na przewodach jest (wpisz: > lub < lub =) ..... 1 %

* wyniki obliczeń podaj z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku

Tabela E. Wady i niesprawności modułów PV

lp.	Rysunek	Oznaczenie wady lub niesprawności*
1.		
2.		
3.		

4.		
5.		

*wypełnić na podstawie Tabeli 3 wpisując właściwe symbole literowe

Tabela F. Przyczyny usterek pompy ciepła

l.p.	Zgłoszona usterka	Możliwe przyczyny*
1.	Pompa ciepła nadmiernie hałasuje	
2.	Alarm presostatu niskiego ciśnienia	
3.	Alarm presostatu wysokiego ciśnienia	
4.	Zbyt niska temperatura w pomieszczeniach	

*wypełnić na podstawie danych zawartych w Tabeli 4 wpisując właściwe symbole literowe

